

BESZÁMOLÓK

SZAKDOLGOZATOK JUHÁSZ GYULÁRÓL

A Magyar Irodalomtörténeti Intézetben folyó Juhász Gyula-kutatások keretében a Juhász Gyula-munkaközösség tagjai időről időre tanári szakvizsgálati dolgozatokat készítettek Juhász Gyula élete és munkássága köréből.

Császtvay István *Juhász Gyula makói évei* című dolgozatának (1951) főbb eredményei nyomtatásban is megjelentek (ItK. 1955, 319. kk.). Süle Sándor *Juhász Gyula és a Horthy-korszak* című dolgozata (1952) a forradalmak bukása utáni néhány esztendő publicisztikája alapján ad vázlatos képet a költőnek a szegedi munkásmozgalommal és liberális ellenzékkel való kapcsolatáról és az ellenforradalmi rendszer elleni harcáról. Katona Irma *Juhász Gyula élet-tavasza* című dolgozata (1952) a költő gyermekkorával foglalkozik, aprólékosan összeszedett életrajzi adatok (pl. családfa, iskolai bizonyítványok stb.) föltárásával. Elsősorban ez a tény-gazdagság adja meg a munka értékét. Holecska Jolán *A fiatal Juhász Gyula* című írása (1953) alig több, mint az addigi irodalom földolgozása, Varsányi Péter *Juhász Gyula szépprózája* című tanulmánya (1953) pedig elnagyolt elemzése az *Orbán lelke* c. kisregénynek. Burián Éva szép, alapos tanulmánya *A művészetek Juhász Gyula műveltsége és költői fejlődése tükrében* címmel (1954) a »kulturált költő« Zolnai Bélától bevezetett fogalmát világítja meg a festészet, szobrászat, zene oldaláról. Ha hiányossága van, az elsősorban életrajzi és bibliográfiai jellegű: nem ismeri eléggé a költő életének a festészettel, szobrászattal, zeneművészettel való számos kapcsolatát, nem veszi figyelembe az e tárgykörbe vágó fontosabb irodalmat. Nagyjából ugyanez a hibája Domokos László *Juhász Gyula és színház* című dolgozatának (1954), amely elemzi a költő daljátékának, az Atalantának szövegét, Juhász színházi írásait, de nem tud áttekintést adni a kérdés egészéről, irodalmáról. Ezek a hibák még fokozottabban megmutatkoznak a többi, ezeknél gyöngébb dolgozatokban. Közülük legjobb még Vágvölgyi Andrásnak *Juhász Gyula publicisztikai munkássága (1903—1906)* című munkája (1954). Kenderes Istvánné *Juhász Gyula tárcanovellái* (1954) című dolgozata alig több a Kilényi-hagyaték anyagában őrzött újságkivágatokon szereplő tárcák tartalmi ismertetésénél. Juhász Nagy Etelka *Juhász Gyula publicisztikai munkássága (1921—1924)* című munkája (1954) sokat markol, de csak általánosságokat fog. Őrsi Tóth László *Juhász Gyula publicisztikai munkássága (1918—1920)* című dolgozata (1954) alig több, mint Garamvölgyi József nyomtatásban megjelent tanulmánya (It. 1952, 186. kk.), sőt olykor onnét is meríti idézeteit. Bármennyire kevés invencióval is íródott Lóczi

Margit Juhász Gyula életének utolsó szakasza című dolgozata (1954), mely a költő 1929-től haláláig eltelt életét tekinti át, az összeszedett szóbeli adatok s néhány korabeli cikk beledolgozása alkalmassá teszi a további kutatás kiindulópontjaként való fölhasználásra.

Greza Ferenc *Juhász Gyula Máramarosszigeten* című dolgozata (1956) a legjelentősebb a Juhász Gyuláról készült szegedi szakdolgozatok között; nem véletlen, hogy nyomtatásban is napvilágot látott (ItK. 1957, 349. kk.). Tényanyaga nélkülözhetetlen a majdani életrajz számára, s elvi kérdésfelvetései — ha néhol vitathatók is — ugyancsak a lényeges pontokon ragadják meg Juhász Gyula világnézeti és költői fejlődésének kérdéseit. Somogyi Erzsébet *Adatok Juhász Gyula szerelmi költészetéhez* című dolgozata (1956) a költő szerelmi költészetével s ennek kapcsán szerelmei történetével foglalkozik. Somogyi György *Juhász Gyula és a munkásosztály* című tanulmánya (1956) a költő munkásmozgalmi kapcsolatairól szól és 1907-től, az első Nép-szava-beli versektől kezdődően, a forradalmakon át, az ellenforradalom üldözései közepette vállalt szolidaritásig, a költő utolsó betegség-korszakáig, 1929-ig tárja föl — nem teljes alaposággal — kapcsolatait a munkássággal. Ennek mintegy kontrasztjaként Oroszi Zsuzsa *Juhász Gyula és a »Magyarság«* c. munkájában (1956) a költőnek a Magyarság c. napilappal kialakult kapcsolatára vet világot, bár ezt csak külsőlegesen oldja meg; a költő világnézetében rejlő ellentmondásokat, melyek őt a Magyarsághoz kapcsolták, a dolgozat nem tudja kielégítően bemutatni. Érdekes föladata vállalkozott Beke József *Juhász Gyula mondattana* című munkájában (1956). Kopasz Júlia *Juhász Gyula költészetének népies vonásai* címmel (1956) a költőnek a népiességről alkotott nézeteit s a költészetében érvényesülő népi tendenciákat foglalja össze.

Ilia Mihály *Juhász Gyula költészete a magyar irodalomtörténetben* című dolgozata (1957) a költő irodalomtörténeti sorsát, fogadtatását és kritikai megítélését rendszerezi és megállapítja törvényszerűségeiket. Kunos Ferenc *Juhász Gyula történeti tárgyú versei* (1957) című munkájában a magyar föld történelmi és a magyarság irodalmi hagyományainak tükröződését vizsgálja Juhász lírájában. Nagy László *Juhász Gyula: Atalanta* című írásának (1957) újsága Domokoséhoz képest, hogy összeveti az Atalantát forrásával, Pierre Louÿs *Afrodite* című regényével. Páj Gábor *A szegedi táj és jelleg Juhász Gyula költészetében* címmel (1957) a költő tájszemléletét vizsgálja.

Magas mércét állítanánk föl, ha egyszerű tanárvizsgálati dolgozatoktól jelentős tudományos teljesítményt várnánk. Új eredményeket többnyire nem hoznak. Ennek ellenére az elkészült dolgozatokat általában hasznosnak tartjuk, mert még a leggyöngébbek is nagyjában-egészében összefoglalják a kérdés addigi szakirodalmát, s egy-egy új adattal vagy szemponttal gazdagítják is, lehetővé téve, hogy a téma új kutatói e kézíratos dolgozatokat kiindulópontként hasznosíthassák. Néhány dolgozat, mint Katona Irmáé, Burián Éváé, Ilia Mihályé, átdolgozás és tömörítés után publikációra is alkalmas, mint ahogyan Császtvay István és Greza Ferenc eredményei megérdemelten kerültek közlésre.

